

Miljödepartementet
Internationella sekretariatet

Rådets informella möte (miljö- och klimatministrarna) den 23 juni 2020

Kommenterad dagordning

1. Miljöpolitikens bidrag till grön återhämtning efter COVID-19

Typ av behandling som förväntas i rådet:

Diskussion

Ansvarigt statsråd:

Isabella Lövin

Förslagets innehåll:

Ett discussionsunderlag har ännu inte delats av ORDF, som i förväg har aviserat att den sammanhållna diskussionen om grön återhämtning huvudsakligen kommer att cirkulera kring EU:s handlingsplan för cirkulär ekonomi (COM(2020) 98), EU:s strategi för biologisk mångfald (COM(2020) 380) och kommissionens förslag om en klimatlag för EU (COM(2020) 80). Dessa respektive dokument kan därför också förväntas utgöra ett underlag till diskussionen.

EU:s handlingsplan för cirkulär ekonomi

I december 2019 aviserade kommissionen en ny handlingsplan för cirkulär ekonomi i meddelandet om en europeisk grön giv (KOM (2019) 640, se

Fakta PM 2019/20:FPM13) Den 11 mars 2020 presenterade kommissionen den nya handlingsplanen, En ny handlingsplan för den cirkulära ekonomin – För ett renare och mer konkurrenskraftigt Europa.

I handlingsplanen konstaterar kommissionen att en uppskalning av den cirkulära ekonomin kommer att vara avgörande för att uppnå klimatneutralitet senast 2050 och för att frikoppla ekonomisk tillväxt från resursanvändning, samtidigt som man säkerställer EU:s långsiktiga konkurrenskraft.

Kommissionens flaggskepp i handlingsplanen är kommande förslag till regelverk om hållbara produkter. Kärnan i detta lagstiftningsinitiativ kommer att vara att utvidga ekodesigndirektivet. Det man vill åstadkomma är bland annat att produkter som släpps ut på EU-marknaden ska designas för att hålla längre och lättare kunna repareras, uppgraderas, materialåtervinnas och återanvändas och att ge konsumenter bättre tillgång till information. En ytterligare åtgärd som nämns är översynen av industriutsläppsdirektivet (IED). Kommissionen lyfter även genomförandet av handlingsplanen för bioekonomi, som ska stödja en hållbar och cirkulär biobaserad sektor. Vidare lyfts ett antal särskilt viktiga värdekedjor fram, för vilka kommissionen anser att det krävs snabba, omfattande och samordnade åtgärder. I efterföljande avsnitt beskriver kommissionen utmaningar och aviserar åtgärder som man avser att presentera när det gäller bland annat avfall, kemikalier, behovet av en väl fungerande EU-marknad för returråvaror, export av avfall, ekonomi, forskning och innovation och det globala arbetet.

EU:s strategi för biologisk mångfald

Inom ramen för den s.k. Gröna given presenterade kommissionen den 20 maj 2020 meddelandet COM(2020) 380 om en strategi för biologisk mångfald för 2030 (Bringing back nature into our lives) tillsammans med strategin ”från-jord-till-bord” (Farm to Fork). Strategierna berör delvis samma politikområden. EU:s strategi för biologisk mångfald innehåller nya mål för skydd och restaurering av natur inom EU. En rättsakt för restaurering aviserar i strategin. Kommissionen presenterar också en övergripande EU-position i de globala förhandlingarna om en ny FN-strategi för biologisk mångfald.

Klimatlag för EU

Förslaget syftar till att fastställa ett ramverk för att uppnå unionens gemensamma målsättningar om klimatneutralitet (nettonollutsläpp) av växthusgaser till 2050 och framsteg i klimatanpassningsarbetet. Ramverket kompletterar och bygger till stor del på medlemsstaternas rapportering av klimatinformation under Energiunionens transparensramverk. Förslaget etablerar en översynsmekanism i linje med Parisavtalets globala översyn. Genom denna mekanism ska kommissionen vart femte år med start 2023 utvärdera dels medlemsstaternas gemensamma framsteg i att nå målsättningarna, dels om unionens och de individuella medlemsstaternas åtgärder är förenliga med och tillräckliga för att nå målsättningarna. Kommissionen ges även möjligheter att vidta åtgärder om den anser att detta inte är fallet. Vidare ska kommissionen senast i september 2020 se över och vid behov lämna förslag på ett skärpt utsläppsmål till 2030. Kommissionen ska senast i juni 2021 bedöma hur den lagstiftning som ska bidra till att uppnå 2030-målet kan behöva ändras för att nå ett skärpt utsläppsmål och klimatneutralitetsmålet och om så lämpligt lämna förslag på detta. Kommissionen föreslås även ges befogenheter att genom delegerade akter fastställa en utsläppsbana för perioden 2030–2050 för att uppnå klimatneutralitet.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Diskussionen om EU:s handlingsplan för cirkulär ekonomi

EU:s handlingsplan för cirkulär ekonomi och EU:s kommande kemikaliestrategi är viktiga delar i den gröna återhämtningen. Vidare är genomförandet av handlingsplanen för bioekonomi en väg att möjliggöra ökad cirkularitet. Handlingsplanen för cirkulär ekonomi kan bidra till EU:s långsiktiga konkurrenskraft och åtgärder för återhämtning bör om möjligt bidra till en cirkulär ekonomin för att säkerställa en långsiktigt konkurrenskraftig och hållbar ekonomi i EU. EU:s kommande kemikaliestrategi är också en viktig del i den gröna återhämtningen. Målet om en giftfri miljö måste förbli en hög prioritet.

Diskussionen om EU:s strategi för biologisk mångfald

En rik biologisk mångfald och dess välfungerande ekosystemtjänster bidrar till välfärd, ekonomi och hälsa. När våra samhällen ska återhämta sig är det nödvändigt att beakta både skydd och nyttjande av naturen, detta också för att stärka motståndskraften inför framtida kriser.

Regeringen stödjer att kommissionen presenterar ett förslag på en EU-strategi för biologisk mångfald 2030. Det är positivt att kommissionen tar ett helhetsgrepp och att den har sökt att uppnå synergier och gemensamma mål med strategin ”från-jord-till-bord”. Regeringen anser det viktigt att strategierna på ett samstämmigt sätt bidrar till den gröna given övergripande målsättning.

Regeringen välkomnar kommissionens ambition att integrera hänsynen till biologisk mångfald i jordbrukssektorn. Detta behövs även för att bevara och stärka de ekosystemtjänster som jordbruket behöver. Regeringen anser att det är viktigt att strategin för biologisk mångfald beaktar ekonomiska och sociala hållbarhetsaspekter. I förslaget finns det flera siffersatta mål. Regeringen anser att principerna för siffersatta mål behöver klarläggas och att det ska finnas en flexibilitet mellan medlemsländerna. Principen för fördelning mellan medlemsländer behöver vara lika konkurrensvillkor. Det är viktigt att kommissionen redovisar konsekvensanalyser som en del av det fortsatta arbetet. Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför EU:s gränser.

Diskussionen om en Klimatlag för EU

Regeringen välkomnar att den gröna given och målet om klimatneutralitet till 2050 har fått vägledande roller för EU:s återhämtning och avser verka för att dessa målsättningar omsätts till konkreta och konsekventa återhämtningsåtgärder. Ambitiösa klimatåtgärder kommer vara en viktig komponent för att förverkliga den stora potentialen i EU:s gröna återhämtning.

En ambitiös klimatlag med ett skärpt 2030-mål till minst minus 55% jämfört med 1990 års nivåer är ett betydelsefullt bidrag till detta. För att nå EU:s klimatmål och Parisavtalets 1,5-gradersmål behöver lagstiftningen i klimatramverket till 2030 skärpas. Samtidigt får regelverket inte hindra en långsiktigt ökad och hållbar produktion av bioenergi, livsmedel och fossilfria material från jord- och skogsbruket. Regeringen anser att EU-medel inte ska gå till fossil energi och ska bidra till omställningen till ett fossilfritt samhälle. Därtill verkar regeringen för att stärka klimatintegreringen i EU:s långtidsbudget och att budgetens innehåll ska vara kompatibelt med Parisavtalets målsättningar. Regeringen driver frågan att minst 25 % av EU:s långtidsbudget ska gå till klimatåtgärder.

Sverige driver även på för att klimatlagen ska slå fast att målet om nettonollutsläpp till senast 2050 bör gälla både för EU som helhet och för varje enskild medlemsstat på nationell nivå. Regeringen anser vidare att klimatneutralitet i första hand ska uppnås genom minskade växthusgasutsläpp inom unionen och baseras på tydliga bokföringsregler i enlighet med unionsrätten.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Överläggning om EU:s handlingsplan för cirkulär ekonomi och förslaget till en europeisk klimatlag hölls i miljö- och jordbruksutskottet den 28 maj 2020.

Fortsatt behandling av ärendet:

I dagsläget ingen information utgått om fortsatt behandling av EU:s handlingsplan för cirkulär ekonomi. Det inkommande tyska EU-ordförandeskapet har aviserat att rådslutsatser rörande EU:s strategi för biologisk mångfald kommer att läggas fram för beslut vid miljørådet i oktober. Det tyska ordförandeskapet har också aviserat att man planerar för ett antagande av en allmän inriktning för klimatlagen i oktober.

Faktapromemoria:

2019/20:FPM28 En ny handlingsplan för den cirkulära ekonomin

2019/20:FPM30 En europeisk klimatlag

2. Övriga frågor

Information från det kommande tyska ordförandeskapet

Den tyska delegationen förväntas lämna information om arbetsprogrammet för det kommande tyska EU-ordförandeskapet.